

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Letna skupščina občinske zveze kulturnih organizacij

Konec decembra 1984 so se delegati kulturno-umetniških društev in skupin, povezanih v ZKO Lj. Moste-Polje, ter delegati krajevnih skupnosti in osnovnih ter srednjih šol naše občine zbrali na redni letni skupščini OZKO. Odkrito in objektivno, pa tudi kritično so spregovorili o svojem delu, o delu zveze in o različnih težavah oziroma problemih, ki se pojavljajo pri opravljanju ljubiteljskega kulturnega poslanstva.

Vsi vabljeni delegati so v gradivu prejeli zapisnik prejšnje seje skupščine, poročilo o delu OZKO za leto 1984, program OZKO za leto 1985 ter v informacijo 11-mesečno finančno poročilo.

Uvodoma je predsednik OZKO Stane Jalovec orisal trenutno stanje društev in skupin po posameznih področjih (gledališče in lutkovne skupine, šolski in odrasli PZ, instrumentalna, plesna, likovna in literarna dejavnost in šolska kulturna društva) ter izpostavil nekatere že kar kronične probleme v zvezi z delovanjem društev in skupin.

To so predvsem kadrovske težave, pa najsi gre za neustrezno

kadrovske zasedbo posameznih skupin, zlasti pevskih zborov in nekaterih gledaliških skupin, ali pa za pomanjkanje strokovnjakov za posamezna področja.

Naslednji vedno znova se pojavljajoči sklop problemov so prostorske težave, investicijsko vzdrževanje kulturnih domov in dvoran ter nabava najnujnejše funkcionalne opreme za nemoženo delo. V okviru odbora za naložbe pri LKS je namreč vsako leto nekajkrat (tudi 10-krat) manj razpoložljivih sredstev kot želja in potreb društev in skupin ter KS vseh petih ljubljanskih občin.

Nadaljnji problem so dokaj borna finančna sredstva za delovanje društev, čeprav je bilo v

kasnejši razpravi o tem še najmanj govora; vemo pa, da gre denar marsikje le za honorar strokovnega vodje, ki ga je v današnjih časih pač treba plačati.

Zato vsa čast in zahvala ljubiteljskim kulturnim delavcem (predsednikom, tajnikom, blagajnikom...) in vsem tistim, ki poleg tega, da pojejo, igrajo, plešejo itd. opravljajo še celo vrsto drugih, za dobro delo društev pomembnih opravil in ob tem marsikdaj načenjajo poleg svojega prostega časa tudi svoje ali, če hočete, družinske proračune!

Po široki in včasih kar burni razpravi o poročilu in programu, ki so se je s svojimi razmišljanji udeležili tudi predstavniki OK SZDL, OKS ter ZKOS, bi lahko ugotovili naslednje:

1. zaradi nekaterih kritičnih pripomb je potrebno pripraviti in oceniti celovit prikaz ljubiteljstva v naši občini;
2. za naslednjo sejo skupščine OKS velja pripraviti obširnejši in

konkretniji program društev, skupin in OZKO;

3. kolikor le mogoče je potrebno za posamezna področja zagotoviti strokovne sodelavce in mentorje;

4. skrbeti je za izobraževanje in izpopolnjevanje že aktivnih delavcev — ljubiteljev;

5. okrepiti velja sodelovanje s solami;

6. obiskati je zlasti tiste KS, kjer le-te ne najdejo skupnega jezika z društvu in skupinami;

7. utrditi in prek delegatov je potrebno zagotoviti boljše povezovanje in sodelovanje z OKS, OK SZDL, ZKO mesta in ZKOS ter drugimi dejavniki v občini, mestu in republiki.

Konec skupščine je izzvenel v oceno, da je delo OZKO in njenih društev in skupin dobro, da pa se ob tem pojavljajo nekatere slabosti, ki jih bo treba odpraviti s skupnimi močmi in ob podpori širše družbene skupnosti.

M. Š.

V SPOMIN

Jaka Mojšker

Dne 17. decembra 1984 so na pokopališču v Bizoviku pokopali Jaka Mojškerja iz Bizovika. V imenu soborcev se je od njega poslovil Lojze Trtnik.

Jaka Mojšker se je rodil 3. marca 1918. leta v Bizoviku. Izučil se je židarskega poklica in se v njem kalil tudi kot revolucionarni aktivist za novi družbeni red.

Ze 1. septembra 1941. leta je postal član terenskega odbora OF v Bizoviku, leta 1942 pa član ZKJ. 10. septembra 1942. leta je

odšel v partizane, kjer je do konca vojne opravljal odgovorne borbene in politične naloge. Do decembra 1942 je bil v Zgodnodo-lenjskem odredu, nato do junija 1943. leta v Tomšičevi brigadi kot borec in kot politkomisar. Potem je bil premeščen v zaščitno četo glavnega štaba NOV in POS, od oktobra 1943 do konca vojne pa je bil v Bazi 20 kot politkomisar čete.

Kmalu po vojni je izstopil iz oboroženih sil in se zaposlil pri gradbenem podjetju Ingrad. Vključil pa se je tudi v družbeno-politično delo.

Med drugimi pomembnimi dolžnostmi v povojnem času je bil tudi ljudski poslanec ter podpredsednik ljudske skupščine LR Slovenije v tretjem sklicu od 16. decembra 1953. do 11. aprila 1958. leta.

Franc Mihelič

Dne, 18. decembra 1984 so na pokopališču v Polju pokopali Franca Miheliča iz krajevnih skupnosti Zadobrova—Sneberje. V imenu družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti se je od njega poslovil predsednik sveta KS inž. Stefan Trajbarič.

Franc Mihelič se je rodil 1. oktobra 1908. leta na mali kmetiji v številni družini. Že kot 14-letni deček je moral s trehuhom za kruhom. Ker pa je bilo tedaj za rdeče zaznamovane bore malo kruha, je bil vesel tudi dela na cesti. Uspešno mu je zgradil dom in družino, in trdno je upal, da bo prišel čas, ko bo mogoče spremeniti tudi nevarne izkoriščevalske odnose kapitalistične družbe.

Ob okupaciji se je takoj vključil v aktivistično delo in postal član terenskega odbora OF v Sneberjah. Pri delu mu je zvesto pomagala žena Francka. Njun dom je bil kraj mno-

gih ilegalnih sestankov in dogovorov. Leta 1944 je bil aretiran in odpeljan na prisilno delo, kjer je dočkal konec vojne, dočkal priliko za nove odnose in nov svet.

Z vso vnetostjo se je vključil v obnovo. Kasneje je bil tudi eden od ustanoviteljev prvega slovenskega pomorskega podjetja Splošna plova Piran. Postal je direktor tega podjetja in v njem dočkal upokojeve. Ko bi končno vendarle lahko užival sadove minulega dela, ga je začela napadati bolezen, ki je — edine — ni mogel premagati in omagal je.

Jernej Šuštar

Umrli je Jernej Šuštar. Pogreb pokojnika je bil 3. januarja na pokopališču Polje. V imenu družbenopolitičnih organizacij KS Zadobrova—Sneberje se je od njega poslovila Tončka Kokeli.

Jernej Šuštar se je rodil 30. oktobra 1907. leta v Sp. Zadobrovi kot sin kmeta, kar je kasneje postal tudi sam. Ko je prevzel očetovo kmetijo se je oženil, imel oiroke in postal trden, napreden kmet in dober oče. Zaradi napredne usmerjenosti je že leta 1941 postal član odbora OF v Sp. Zadobrovi. V njegovi hiši so bili številni sestanki aktivistov, mnogokrat je spremljal odhajajoče Janje v partizane, večkrat je bil za vodnika na poti čez Savo in na Dolenjsko. Konec junija 1942 je sprejel večjo skupino partizanov, ki so prišli čez Savo, niso pa imeli zveze za naprej. Na svojem seniku jih je nekaj dni skrival, žena je skrbela zanje, sam pa je med tem organiziral zvezo in popotnico za

naprej. Konec avgusta istega leta so ga Italijani internirali na Rabu, od koder se je vrnil med zadnjimi in nadaljeval z aktivističnim delom do konca vojne.

Po osvoboditvi se je vključil v obnovo domovine. Ob delu na kmetiji se je udeleževal skupnih udarniških akcij. Pri gradnji zadružnega doma so bili vedno na voljo njegovi konji in vozovi. Postal je dober družnik. Njegovo življenje za skupne napredne družbene koristi je pretrgala šele bolezen. Pri njegovem zadnjem boju mu ni mogel nič pomagati, tudi soborci in krajanje; tako so mu za mnogo ostali dolžniki.

Karl Mohar

Konec lanskega novembra smo Karlu Moharju čestitali za 90-letnico rojstva. V drugi polovici decembra pa smo zvedeli, da je umrl. Z njim smo izgubili še enega ustanovitelja pihalne godbe Vevče.

Ob Karlovi smrti se spominjamo njegove neprecenljive požrtvovalnosti in ljubezni do glasbe.

Mnogo truda je vložil v organiziranje in zbiranje sredstev za nabavo instrumentov. Imel je izredno veselje do glasbe, nesebičen in vedno dobro razpoložen je bil med godbeniki. Ko ni mogel več sodelovati pri pihalni godbi, se je posvečil petju in igranju na citre.

Na vseh nastopih je pel ali igral v slovenski narodni noši.

Karla Moharja bo Papirniški pihalni orkester Vevče obdržal v trajnem spominu in nadaljeval s tradicijo, ki so jo zasnovali veterani — delavci Papirnice Vevče v letu 1900.

ROMAN KLEŠNIK

Posvet zborovodij in predsednikov pevskih zborov

Ob koncu preteklega leta so se v okviru ZKO Lj. Moste-Polje na svojem rednem posvetu sestali zborovodje pevskih zborov, na katerega so bili vabljeni tudi predsedniki PZ ter dolgoletni sodelavec in strokovnjak za zborovsko petje Radovan Gobec.

Kot na prejšnjih posvetih, so tudi to pot zborovodje in predsedniki spregovorili o težavah, ki spremljajo zbor pri njihovem delu. Skupaj s tovarišem Gobcem je bilo ugotovljeno, da je povsod — ne samo v naši občini opaziti kronično pomanjkanje zborovodij, marsikje pa je neustrezna tudi kadrovska zasedba zborov (premajhno število pevcev pri posameznih, zlasti moških glasovih).

S takimi težavami se pri nas bojujejo zlasti zbori v Zalogu in Novih Jaršah. Kljub naporom OZKO, ki je prek akademije za

glasbo, mestne in republiške ZKO ter v neposrednih stikih z nekaterimi zborovodji skušala zagotoviti zborovodje za zbori v Zalogu, Novih Jaršah in tudi v Zadvoru, zaenkrat ti problemi niso rešeni v celoti, čeprav si ob raznih priložnostih pomagamo z zborovodji, ki vodijo druge zbori v občini in kljub velikim obveznostim pri matičnih zborih radi priskočijo na pomoč.

Zlasti je seveda škoda, da je lani prav ob svoji 10-letnici prenehal z delom mešani pevski zbor KUD Vide Pregarc, ki je skupaj z zborom iz Zaloga od leta 1974 dalje pravzaprav oral

ledino zborovstva v naši občini. Vzrokov za to je vsekakor več, vendar jih na tem mestu ne bi naštevali, kajti težko je najti res prave, še težje pa je dati o njih objektivno mnenje in oceno.

Iz različnih — v večini primerov objektivnih razlogov torej v zadnjem času mirujejo trije zbori (Zadvor, KUD Vide Pregarc, Zalag), vendar je upati, da bodo kmalu ponovno zaživeli! Lahko pa ugotovimo, da so se medtem pojavile nove vokalne skupine: ženski pevski zbor Kolinska, mešani PZ Dolsko, dekliški nonet Zadobrova, moški oktet Zelena jama, oktet Podgrad in mešani PZ na Prežganju.

Tako se število pevskih skupin ni zmanjšalo, še manj pa število pevcev, saj je prenekateri odšel pet v zbori, ki redno delajo.

Vsekakor bo v prihodnje ena prvih nalog OZKO, da skupaj s predstavniki »mirujočih« zborov v prvi fazi svetuje in pomaga pri kadrovski izpopolnitvi zborov, kar je prvi pogoj za normalno in

uspešno delo, obenem pa skuša najti sposobne zborovodje.

Ob koncu posveta so prisotni spregovorili še o občinskem srečanju v letu 1985, ki bo posvečeno 40-letnici osvoboditve, evropskemu letu glasbe ter še nekaterim drugim obletnicam. Temu primerno bo izbran tudi program posameznih zborov, ki naj bi na srečanju zapeli po tri pesmi. Če za srečanje ne bo prijavljenih dovolj domačih zborov, bomo kot lani povabili k sodelovanju dva ali tri zbori iz drugih ljubljanskih občin, kar je vsekakor tudi v prid navezovanju stikov z drugimi občinami in kulturnimi organizacijami, obenem pa izpodbija mnenje nekaterih, da se nekatere občine oziroma kulturne organizacije zapirajo v ozke ali vsaj ožje meje. Sicer pa imamo pri nas nekaj skupin, ki so se v zadnjih letih uspešno predstavile ne samo v občini, mestu in republiki, ampak tudi zunaj jugoslovanskih meja! O tem pa kdaj drugič.

Prvi koraki KUD Svoboda v KS Zadobrova—Sneberje

V naši krajevni skupnosti smo veseli, da nam je uspelo po dolgih letih premora spet malce oživiti kulturno dejavnost. Že leta 1983 se je začelo, ko so naši malčki, otroci v VVZ in nekaterih osnovnih šolah naše občine občutili, kako se prebujajo lutkovna skupina, saj jih je dedek Mraz obiskal z igrice Račka; spomladi leta 1984 pa so že videli tudi razigrano Žogico Marogico in zmajčke. Skupino uspešno vodi Alenka Benčina in danes šteje osem članov. Prepričani smo, da bo skupina pritegnila še nove sodelavce, saj že pripravlja tretjo uprizoritev.

Ob tej dejavnosti se je leta 1983 porodila tudi zamisel o ustanovitvi kulturno-umetniškega društva Svoboda, ki je danes že ustanovljeno. Brez tesnega sodelovanja z OŠ Leopolda Mačka-Boruta pa si ne moremo zamišljati uspešnega delovanja novega društva. Pri nas le-to obstaja in še kako tesno. Na OŠ je Andreja Polanec ustanovila dekliški oktet, ki je prerasel v nonet in je že vključen v naše društvo. Dekleta ubrano in kvalitetno prepevajo, saj so znana že tudi zunaj občinskih meja. Vili Golob je zbral okrog sebe še nekaj takih, ki radi recitirajo in igrajo — in nastala je dramska skupina. Iz majhnega lahko zraste veliko, pravi, predsednica društva Mojca Dolinarjeva, ki si neumorno prizadeva, da bi pridobila še nove člane v vsako od teh skupin. Razmišlja o ustanovitvi folklorne skupine, pevskega zbora, foto-kino skupine in še kaj.

Pred kratkim se je v naše društvo vključila tudi plesna skupina MIK z mlajšo skupino MINI-MIK. Tako je število članov društva že kar naraslo. Naši

krajanje so to lahko videli ob proslavitvi dneva republike, ko je KUD na deloven način, skromno in tiho, spet odprlo vrata zadružnega doma, kjer so se na odru v telovadnici spet zableskali reflektorji in nam pričarali slovesno ozračje ob prazniku republike in posebej ob sprejemu cicibanov naše osnovne šole v zvezo pionirjev. Krajanje Zadobrova, Sneberj, Novega Polja in Polja se je zbralo toliko, da vsi nismo prišli v dvorano.

Prepričani smo, da je to odraz vedno boljšega sodelovanja nas vseh v krajevni skupnosti, ki tu živimo. Petek, 23. novembra, ni šel kar tako mimo nas — dal nam je nekaj novega, nekaj lepega, upanje, da iz majhnega lahko zraste veliko.

Veseli smo takega obiska, želimo si ga že na vseh naslednjih kulturnih prireditvah, za katere se bomo potrudili, da bodo kvalitetne. Sicer pa se bomo krajano oglasili v Stegovčanu, da jih še bolj pritegnemo v naše vrste, nam je v pogovoru povedala predsednica tega društva. Želimo vsem članom KUD tudi v bodoče veliko takih uspehov. IVAN KOS

NOVA KNJIGA JOŽETA VIDICA

Krik v Dragi

Teden dni pred novim letom je pri založbi Borec izšla knjiga Jožeta Vidica Krik v Dragi. Avtor je doslej napisal, založba Borec pa izdala tele uspešnice: Beg z morišča, Zločin pri Lenartu. Po sledovih črne roke, Sedemkrat za Ronkarjevo družino in Semen v Bistrici. Razen zadnje, ki je izšla v nakladi 7000 izvodov, so bile vse druge ponatisnjene. Po sledovih črne roke celo trikrat v nakladi prek 20000 izvodov. Vse te knjige je pisec napisal na Kodelejem, kamor se je priselil pred šestnajstimi leti kot vojaški upokojenec.

Kot v vseh dosedanjih, Jože Vidic tudi v tej novi knjigi opisuje izključno samo resnične dogodke iz NOB, s pravimi imeni, točnimi datumi in kraji. Zbiranje podatkov pa terja naporno delo, saj raziskuje zločine okupatorja in njegovih pomočnikov po vsej Sloveniji, išče podatke po muzejih in drugih arhivih, predvsem pa zapisuje izjave še živih prič.

V tej novi knjigi pisec navedeno opisuje vse ustrelitve talcev leta 1941 v Sloveniji: kje so jih streljali, koliko, zakaj, kdo so bile žrtve, njihova življenjska pota do morišča, koliko vojakov je streljalo v vsako žrtve, kje so jih pokopali in kdo.

V posebnem poglavju opisuje življenjsko pot vodje izpostave gestapa na Jesenicah Clementa Drushkeja. Pisec objavlja tudi izjave prič, ki niso govorile resnice, pri čemer bujno domišljijo. Seznanja nias, koliko je resnice v govoricah, da je Franc Koritnik, ki je v Wiesenthalu odkril, kje živi omenjeni gestapovec, hodil po sumljivih in krivih poteh.

Posebno zanimivo je poglavje Plaćilo za izdajalce in vohune. Nekatere izjave je natančno razčlenil, opisal izdajalce in tudi to, koliko denarja so dobili za svoje umazano delo.

Knjiga obsega 400 strani, v njej je objavljenih tudi 132 slik in fotokopij dokumentov. Izšla je v nakladi 5000 izvodov, cena pa je 1550 din.

